

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İZMİR DEVLET OPERA VE BALESİ

G.B.Pergolesi

LA SERVA PADRONA

Libretto: G.A.Federico

Opera

Orkestra Şefi **İbrahim Yazıcı / Tolga Taviş**

Rejisör **Barış Meydan**

Dekor **Çağda Çitkaya** Kostüm **Sevtaç Demirer** Işık **Sedat Özen**

Serpina **Filiz Güneş / Burcu Sayın**

Uberto Pandolfo **Başar Ünal / Cüneyt Ünsal**

Vespone **Deren Eladağ / Fırat Halavut**

İzmir Devlet Opera ve Balesi Orkestrası

Başkemançı **Tolga Kulak**

/ izmirdob

biletinial

www.biletinial.com

www.operabale.gov.tr / İnternet Gişesi: www.biletinial.com / Elhamra Gişe Tel: 0232 484 64 45

La Serva Padrona - İzmir DOB

Orkestra Şefi: İbrahim Yazıcı- Tolga Taviş

Rejisör: Barış Meydan

Dekor: Çağda Çitkaya

Kostüm: Sevtaç Demirer

Işık: Sedat Özen

Serpina: Filiz Güneş- Burcu Sayın

Uberto Pandolfo: Başar Ünal- Cüneyt Ünsal

Vespone: Deren Eladağ- Fırat Halavut

Rejisör: Barış Meydan

Dekor: Çağda Çitkaya

Kostüm: Sevtaç Demirer

Işık: Sedat Özen

Serpina: Filiz Güneş - Burcu Sayın

Uberto Pandolfo: Hasan Alptekin – Başar Ünal

Vespone: Fırat Halavut – Bahadır Özdemir

Baş Kemancı : Tolga Kulak

KONU

BİRİNCİ BÖLÜM

Uberto Pandolfo isimli zengin ve bekar doktor, kahvaltı masasına oturmuş, hayatından yakınmaktadır. Zevksiz neşesiz bir yaşam sürmektedir. Hizmetçisi Serpina ise güzel bir kız olsa da son derece dalgacı ve inatçıdır. Evin sahibesiymiş gibi davranmakta, Uberto'ya yapmadığını bırakmamaktadır. Mesela yine Uberto'nun çikolatasını unutmuştur ve ortadan kaybolmuştur. Halbuki Serpina'ya göre eğer efendisi çikolata istiyorsa beklemek zorundadır. Hizmetçi, evde her şeyi yapmaya hakkı olduğunu savunur. Bu durumdan usanan Uberto Serpina'ya bu işin yürümeyeceğini, karşısına bir canavar dahi çıksa derhal evleneceğini söyler. Hazırcevap Serpina ise asıl evlenecek olanın kendisi olduğunu söyler.

İKİNCİ BÖLÜM

İşin aslı, Serpina Uberto ile evlenmeyi aklına koymuştur. Ona kendisini acındırmakla işe başlar. Uberto evlendiği zaman herhalde fakir hizmetçisini unutmayacaktır. Kendisi de zaten eşini seçmiş, gitmek için hazırlıklara bile başlamıştır. Müstakbel eşi bir subaydır fakat tavırlarına ve söylediklerine bakılırsa Serpina onu pek de sevmemektedir. Bu esnada subay içeri girer. Beklenmedik biçimde, konuşmalar sürerken, Uberto hizmetçisini sevdiğini ve onu çok kıskandığını anlamıştır. Dayanamayıp Serpina'ya onunla yaşaması için evlilik teklifi eder. Zaten Serpina'nın istediği tam da budur ve Uberto'nun hislerini açığa çıkardığına göre artık yaptığı hileyi açıklayabilecektir. Kendisi aslında nişanlı değildir. Uberto'yu kıskandırabilmek için Uşak Vespone'yi subay kılığına sokarak nişanlısı olarak tanıtmıştır. Nihayetinde, Serpina amacına ulaşacak ve evin hanımı olacaktır.

Özgün isim

La Serva Padrona

Müzik

Giovanni Battista Pergolesi

Libretto

Gennaro Antonio Federico

Gala

28 Ağustos 1733

İlk gösterim yeri

Teatro San Bartolomeo, Napoli

Oyuncular

* Uberto Pandolfo: ev sahibi doktor bas

* Serpina: hizmetçisi, soprano

* Vespone: uşağı (konuşma rolü)

Hanım Olan Hizmetçi (La Serva Padrona)

Napolili İtalyan besteci Giovanni Battista Pergolesi tarafından bestelenmiş olan 2 sahnelik intermezzo buffo janrında bir operadır. Librettosu "Gennaro Antonio Federico" tarafından "Jacopo Angello Nelli'nin bir oyunundan uyarlanarak hazırlanmıştır. Opera sadece tek bir perdelik eser gibi 45 dakika sürmekte ve bir başka opera eserinin temsili sırasında oynanmak üzere, yani *intermezzo* olarak bestelenmiştir.

Prömiyeri 28 Ağustos 1733'te yine Pergolesi'nin *Il Prigioniere Superbo (Mağrur Tutuklu)* adlı *opera seria* janrındaki operasının perde arasında "Teatro San Bartolomeo", Napoli de sahnelenmiştir. Avrupa'da ilk temsili 1746'da Fransa'da yapılmış ve çok popüler olmuştur.

Eserin konusu, her yerde ve her zaman rastlanan beceriksiz ve rahatına düşkün ama yaşı ilerlemekte olan bekar bir erkek ile güzel ve kurnaz ama aşağı sınıftan bir genç kadın arasında geçenlerin serüvenidir.

Eserin hazırlanması ve temsili

La Serva Padrona yine Pergolesi'nin *Il Prigioniere Superbo (Mağrur Tutuklu)* adlı *opera seria* janrındaki eserinin perde arasında oynanmak için bestelenmiştir. 18. yüzyıl *opera* eserlerinin gösterisi sırasında uzun ve ağır operaların aralığında *intermezzo* denen kısa müzikli komediler oynanmakta idi. Bu iki *opera* eserinin 5 Eylül 1733'te Napoli'de prömiyer temsili yapılmıştır. Bu tarihten hemen önce Napoli büyük bir deprem geçirmiş ve bütün tiyatrolar bundan sonra kapanmıştı Bu temsil tarihi hem tiyatroların yeniden açılmasını hem de Hapsburg hanedanının imparatoriçesinin doğum gününü kutlamak üzere seçilmiştir.

Il Prigioniere Superbo (Mağrur Tutuklu) operası zamanında da sevilmedi ve günümüzde hiç yapılmamaktadır. *La Serva Padrona*'nın ilk temsili henüz 23 yaşında bulunan besteci bu kısa oyunu belki müzik tarihinde elde edeceği yerin farkında bile değildi. *La Serva Padrona* İtalya dışında ilk defa yeni bir final konulup revize edilerek 1746'da Paris'te temsil edilmiş, büyük bir ilgi ile karşılanmıştır. Avrupa'da temsiller için bu iki eser birbirinden ayrılmış ve *La Serva Padrona* kendi başına temsil edilen bir *opera* eseri olarak sahnelenmiştir.

Roller

Rol	Ses tipi	1733 Prömiyeri Roller (Orkestra şefi: -)
Uberto Pandolfo, doktor ev sahibi	Bas	
Serpina, hizmetçisi	Soprano	
Vespone, uşağı	Konuşma rolü	

Konu özeti

Zaman: 1730'lu yıllar

Mekân: Uberto Pandolfo'nun evinde bir salon.

1. Sahne

Zengin ve bekar olan Uberto Pandolfo kahvaltı masası önünde oturup durumundan şikâyet etmektedir. Hayati renksiz, neşesiz ve zevksizdir. Hizmetçisi Serpina yine ortadan kaybolmuş ve sabah kahvaltıda içtiği sıcak kakaosunu getirmemiştir. Serpina çok alımlı bir güzel kızdır ama inatçıdır ve hizmetçilik görevine odaklanmamaktadır. Çok kere sanki evin sahibesiymiş tavırları takınmakta; Uberto'ya hizmetten kaçınmakta ve onu kızdırmaktadır. Çok geçmeden Serpina yanında uşak Vespino ile sahneye girer. Uberto'nun kakaosunun gelmemesinden şikâyete başlayacağını anlayıp hemen hücumu geçer. Eğer efendisi kakaosunu istemekteyse bunun için beklemesi gerektiğini söyler. Uberto buna çok sinirlenir; hizmetçisini kendi başına buyruk olmakla suçlar ve hemen odasına çekilerek sabah yürüyüşüne hazırlanacağını bildirir. Serpina bundan hoşlanmamıştır. Kendisinin bu evde ne isterse yapması hakkı olduğunu ve neden böyle hakları olduğunu sıralayıp dökerek sinirlerini yatıştırmaya çalışır. Uberto tekrar odaya geri gelir ve Serpina'ya bu durumun doğru olmadığını ve evin sahibi olarak kendinin kim olursa olsun bir kadın eş bulup evlenip onu evin efendisi yapacağını bildirir. Buna inat olarak Serpina da asıl evlenecek kişinin kendisi olacağını söyler. Uberto sinirleri bozuk olarak evden çıkar gider.

2. Sahne

Serpina doktorla evlenmeye kesinlikle kararlıdır. Bunu başarmak için bir plan yapar. Önce ona kendisini açındırmakla başlar. Doktor evlenip de fakir hizmetçisi yanından ayrılırsa onu unutmaması için yalvarır. Sonra Serpina sanki kendine bir yeni eş seçmiş gibi davranır ve işten ayrılmak için hazırlıklara başladığını açıklar. Kendine seçtiği eş, adayı bir subaydır; ama Serpina bu subay nişanlısını sevip sevmediğini iyi bilmemektedir. Bu sırada (önceden yapılan bir düzenle) bir subay gelir ve Serpina onu Pandolfo'ya tanıştırır. Doktor birden Serpina'yi nişanlısından kıskanmaya başlar; onu sevdiğini anlar ve Serpina'ya evlenme teklif ederek kendisinin yanından ayrılmamasını istediğini açıklar. Bu da Serpina'nın istediğidir. O zaman Serpina Uberto'yu kandırdığını itirafa başlar. Ona tanıştırdığı kişi nişanlısı değil, subay kıyafetine girmiş uşak Vespone'dir. Eser çok neşeli ve kıvrak bir ikili ile sona erer. Hizmetçi arzusuna erişmiş ve evin hanımı olmuştur.

Değerlendirme

Bu *intermezzo* olarak hazırlanmış eserin opera tarihinde çok büyük yeri vardır. Karakterleri ve konusu her yerde her zaman bulunabilen insancıl bir gerçeği ele almaktadır. Müziği de çekicidir. 1746da Fransa, "Querelle des Bouffons" tiyatrosunda Paris'te revize edilip bir final eklenmiş ilk temsili ve 1752'deki ikinci sahnelenmesi opera tarihinde önemli bir çağ açtığı bildirilir. *La serva padrona* çok opera kritikleri tarafından *Barok dönemi operası* ile *Klasik opera dönemi* arasında bir sınır taşı olarak görülmektedir.

18. yüzyılın başından itibaren Fransa'da yaygın olarak yapımlanan "İtalyan Operası" bazı Fransız müzikseverleri tarafından yabancı olmakla itham edilmekte ve bir Fransız seyircisi için bu yabancı etkilerin elenmesi istenmekte idi. *La Serva Padrona*'nın başarısı "İtalyan Operası"nın üstünlüğünü göstermiş ve egemenliğinin sürmesine neden olmuştur.

Çağın bazı tanınmış bestecileri de bu eserin etkisinde kalmışlardır. Fransız düşünür Jean Jacques Rousseau aynı zamanda bir müzisyen olarak yeni İtalyan "opera buffa" janrı yolunda deneme yapmış ve hazırladığı "Le Devin du Village" adlı eser ile Fransız Opera Comiquei için bir örnek vermiştir. *La Serva Padrona*'nın etkileri yalnız Fransa'da değil, tüm batı Avrupa'da hissedilmiştir. Bu eserin izleri Mozart'ın ilk opera eserlerinde de açıkça görülür.

Basit, zarif ve melodik müziği, her çağa uyan konusu ile *La Serva Padrona*, "opera bufa" janrının ilk önemli örneği olduğu ve Pergolesi'nin de bu janrı ortaya koyan ilk bestecisi olduğu kabul edilir. Zamanla, resitatifler türlü değişimlere uğramış ve bu opera için klavsen ve yaylı sazlardan kurulmuş bir orkestra kullanılmıştır.

Description	Intermezzo
Translation	<i>The Maid Turned Mistress</i>
Librettist	Gennaro Federico
Language	Italian
Based on	<i>La serva padrona</i> by Jacopo Angello Nelli
Premiere	5 September 1733 Teatro San Bartolomeo, Naples

La serva padrona, or *The Maid Turned Mistress*,

is a 1733 intermezzo by Giovanni Battista Pergolesi (1710–1736) to a libretto by Gennaro Federico, after the play by Jacopo Angello Nelli. It is some 40 minutes long, in two parts without overture, and was written as light-hearted staged entertainment between the acts of Pergolesi's serious opera *Il prigionier superbo*. More specifically each of the two parts, set in the same dressing room, played during an intermission of the three-act opera to amuse people who remained in their seats.

Federico's libretto was also set by Giovanni Paisiello, in 1781.

Performance history

La serva padrona and the opera seria it punctuates were premiered at the Teatro San Bartolomeo on 5 September 1733, the first performances there after an earthquake the previous year in Naples had closed all theatres. Both were written for the birthday of Holy Roman Empress Elisabeth Christine of Brunswick-Wolfenbüttel a few days earlier.

Il prigioniero superbo was unsuccessful in its day but has been staged in the composer's home town of Jesi several times and recorded there in 1997, 1998 and 2009, being filmed during the latter year. But *La serva padrona* was an immediate hit and became its own stand-alone work. Audiences found it appealing for its relatable characters: wily maid versus aging master. More significantly it became a model for the opera buffa genre and a quintessential piece bridging the Baroque and the Classical periods. With a new finale its French version provided the catalyst for the infamous Querelle des Bouffons.

Synopsis

Part 1 – dressing room

Uberto, an elderly bachelor, is angry and impatient with his maidservant, Serpina, because she has not brought him his chocolate today. Serpina has become so arrogant that she thinks she is the mistress of the household. Indeed, when Uberto calls for his hat, wig and coat, Serpina forbids him from leaving the house, adding that from then on he will have to obey her orders. Uberto thereupon orders Vespone to find him a woman to marry so that he can rid himself of Serpina.

Part 2 – same dressing room

Serpina convinces Vespone to trick Uberto into marrying her. She informs Uberto that she is to marry a military man named Tempesta. She will be leaving his home and apologizes for her behavior. Vespone, disguised as Tempesta, arrives and, without saying a word, demands 4,000 crowns for a dowry. Uberto refuses to pay such a sum. Tempesta threatens him to either pay the dowry or marry the girl himself. Uberto agrees to marry Serpina. Serpina and Vespone reveal their trick; but Uberto realizes that he has loved the girl all along. They will marry after all; and Serpina will now be the true mistress of the household.

Musical numbers

Part 1

- Aria: *Aspettare e non venire* (Uberto)
- Recitativo: *Quest'è per me disgrazia* (Uberto, Serpina)
- Aria: *Sempre in contrasti* (Uberto)
- Recitativo: *In somma delle somme* (Serpina, Uberto)
- Aria: *Stizzoso, mio stizzoso* (Serpina)
- Recitativo: *Benissimo. Hai tu inteso?* (Uberto, Serpina)
- Duetto: *Lo conosco a quegli occhietti* (Serpina, Uberto)

Part 2

- Recitativo: *Or che fatto ti sei* (Serpina, Uberto)
- Aria: *A Serpina penserete* (Serpina)
- Recitativo: *Ah! quanto mi sa male* (Uberto, Serpina)
- Aria: *Son imbrogliato io già* (Uberto)
- Recitativo: *Favorisca, signor, passi* (Serpina, Uberto)
- Duetto finale (†): *Contento tu sarai* (Serpina, Uberto)

(It later became customary to replace this final duet with another: *Per te ho io nel core*. This is the composer wrote two years later, in 1735, for his *commedia per musica, Il Flaminio*.)

Scores

The scores of the opera vary. Edwin F. Kalmus has one with massive omissions, wrong notes, and much spoken dialogue. Boosey & Hawkes has the score in an operetta adaptation by Seymour Barab, with highly simplified accompaniment and much spoken dialogue. Casa Ricordi presents the opera as sung through; it is the version most used. W. W. Norton & Company includes excerpts of the full score (for strings and continuo) that have numerous melodic differences from the Ricordi edition but correlate with the recording with Siegmund Nimsgern.

Il prigionier superbo (English: *The Proud Prisoner*)

is an *opera seria* in three acts, composed by Giovanni Battista Pergolesi to a libretto attributed to Gennaro Antonio Federico, and based on an earlier libretto by Francesco Silvani [it] for Gasparini's opera, *La fede tradita e vendicata*. It was premiered at the Teatro San Bartolomeo in Naples on 5 September 1733 and received further performances in October. The opera, with its labyrinthine plot involving the rivalry of Metalce (King of the Goths) and Viridate (Prince of Denmark) for the hand of Rosmene (a Norwegian princess whose father is Metalce's prisoner), soon sank into oblivion, but its comic intermezzo, *La serva padrona* (also by Pergolesi) was to achieve considerable success when performed on its own.

Performance history

Il prigionier superbo was Pergolesi's second *opera seria*. The libretto has been attributed to Gennaro Antonio Federico and was based on the one written by Francesco Silvani for Francesco Gasparini's 1704 opera, *La fede tradita e vendicata* (Faith Betrayed and Vindicated). It was commissioned to celebrate Empress Elisabeth Christine's birthday and premiered at the Teatro San Bartolomeo in Naples on 5 September 1733.

The performance also marked the re-opening of Naples' theatres following the violent earthquake which had struck the area on 29 November 1732. The opera continued to be performed in October of that year along with its comic intermezzo, *La serva padrona*. *Il prigionier* proved unsuccessful in its day and has only been rarely revived. However, *La serva padrona* performed on its own eventually went on to enjoy fame throughout Europe for many years after its premiere.

The first production of *Il prigionier* in modern times took place at the Teatro Pergolesi in Jesi on 27 September 1997 with a score revised by Marcello Panni. The next major revival came on 11 September 2009, again at the Teatro Pergolesi, this time using a new critical edition of the score prepared by Claudio Toscani for the Fondazione Pergolesi-Spontini. The production was directed by Henning Brockhaus with Corrado Rovaris conducting the Accademia Barocca de I Virtuosi Italiani performing on period instruments.

Synopsis

Sostrate, having disposed the slain king Clearco and made himself king of Norway, has himself been overthrown by Metalce, who plans to marry Clearco's daughter Ericlea and who promises Rosmene, daughter of the 'proud prisoner' Sostrate, to his ally Viridate, already in love with her. Ericlea wavers between her lover Micisda and her desire to preserve the kingdom, but when she overhears Metalce courting Rosmene she enlists Micisda in plotting revenge. Sostrate, offered his freedom, nevertheless urges Rosmene to spurn Metalce.

Metalce tell Viridate that Rosmene will never forgive his role in overthrowing her father, and advises him to return to Denmark. The advice becomes a command when the angry Viridate learns from Ericlea that Metalce is his rival. Metalce again asks Sostrate to persuade Rosmene, offering to return his kingdom, but Sostrate treads on the proffered crown. When Viridate draws his sword to defend him from Metalce, both are condemned to death, but the distraught Rosmene, offered the choice of saving either of the two, writes Viridate's name on the death certificate.

Informed of wedding preparations by Ericlea and shown the death certificate by Micisda, the two prisoners denounce Rosmene's treachery. Meanwhile Ericlea convinces Metalce that Rosmene and Sostrate will now accept his offer if he tells her Viridate has accepted a deal to renounce her in exchange for exile. Hearing of an uprising, the unsuspecting Metalce puts its instigator, Micisda, in charge of suppressing it, and Sostrate and Viridate's forces tip the battle Ericlea and Micisda were on the verge of losing. Sostrate is crowned, and Ericlea accepts a penitent Metalce and convinces Viridate that Rosmene acted only under duress.